

Richard Rohr: Spiritualita pro obě poloviny života

zdroj: <https://youtu.be/tEOVV2-SiME>

Jsem šťastný, že jste mi dali téma, které se týká jak mužů, tak žen, protože já se nezabývám primárně prací s muži, já s zabývám prací s lidmi.

Zjistili jsme, že **my muži jen obtížně vyrůstáme**. A to bylo objeveno napříč mnoha kulturami. Že **samcům mnoha druhů se musí pomoci, aby vyrostli**. A jeden způsob jak se na to dívat, jen jeden z mnoha, je, čemu já říkám „**dvě poloviny života**“. Muži se učí, jak zvládnout tu první polovinu, ale málokterí vědí, jak se poprat s tou druhou. Kniha se jmenuje „pád vzhůru“.

Řeknu hodně věcí, co jsou v knize, doufám, že nebudou zdlouhavé a nudné.

Název knihy je převzat od C.G. Junga. Není to jen psychologické pojmosloví, Ježíš mluví o 4 druhích půdy. Říká, že můžeme sdělovat jednu zprávu, jedno poselství a to bude slyšeno nejméně 4, spíše však 15 způsoby.

Jung říká, že jsou 2 základní úkoly. Úkol první poloviny života je **vytvořit strukturu pro ego**, nějakou „**nádobu**“. **Smysl pro vlastní identitu, pro své já. A tohle musíte dětem dopřát, ony musí vědět, že jsou dobré, velmi dobré**. Protože **pokud se jim té zprávy nedostane, stráví zbytek života tím, že se snaží dokázat, že jsou v pořádku**. Je mi 75 a znám v USA řadu mužů, kteří se pořád potýkají s úkolem první poloviny života. Takže ten **úkol se týká vaší identity, povolání, svého obrazu o sobě, vaší reputace, práce, s kým jdete životem, komu jste otcem, matkou, manželem**. Pokud nezvládnete dobře tento první úkol, pak se život stává jen těžší, složitější, jak stárnete.

Ale když první polovina života vytvoří tuto „**nádobu**“, **pak je druhá půlka života o nalézání obsahu, který by ta nádoba měla obsahovat**. Jeden můj přítel **nazývá tu první půlku „tancem přežití“**. To, co musíte udělat, abyste přežili. A **tu druhou polovinu nazývá posvátným tancem**. Myslím, že velká část lidstva se nikdy nedostane k posvátnému tanci. „**Kým opravdu jste a proč děláte to, co děláte**“. Jsem knězem už 48 let, jsem františkán a dával jsem duchovní cvičení ve více než 40 zemích světa. A nemyslím, že moc dobře pomáháme lidem dorůst nebo dospět. Abych to ukázal na reálném příkladu, to co se děje v americké politice je ukázkou, jak nezralí lidé mohou být na vysokých pozicích. Máme mnoho věkem starších lidí, ale ti nejsou „**starší**“ v duchovním smyslu.

První půlka života se týká základního řádu světa, ve kterém žijeme. Vytvoříte si ekonomický světonázor, náboženský světonázor... **Je to dobrý začátek, ale je to jen začátek**. Mnoho let nám v církvi vyhovovalo, že lidé jsou náboženští, ale ne nezbytně duchovní. Deska přichází mnoho mladých lidí a říkají o sobě „**jsme duchovní, ale ne náboženští**“. Nemyslím si, že je fér, aby nám to vadilo, když nám nevadí, že **máme hodně katolíků, kteří jsou velmi náboženští, ale vůbec ne duchovní** (v Americe, u vás je to určitě jiné). A obzvlášť se to týká mužů. Jeden z důvodů, proč jsme před 25 lety začali s tímto chlapským dílem, bylo **dát mužům jazyk pro jejich vlastní vnitřní svět**. Obvykle nemají **dostatek slov, aby popsali svůj vnitřní svět**. Ve skutečnosti, v USA nám bylo řečeno, že ženy mají 5x víc jazyka (schopnosti) k popisu svých vnitřních pocitů (emocí) oproti mužům. To je taky důvod, proč se neradi hádáme se svými ženami, protože většinou vyhrají. Má mnohem víc schopností popsat své pocity, strachy, zlobu, zklamání. **Když máme zchudlý či zbídačený emocionální život, pak máme zchudlý také duchovní život. Nevíme, co cítíme ani co bychom měli cítit**. Lidé se mě často ptají „**jaký je rozdíl mezi mužskou a ženskou spiritualitou?**“. V mém věku žádný, rosteme k tomu, že jsme stejní. Ale když začínáme duchovní cestu, tak jsou muži a ženy fascinováni

(inspirování) jinými symboly, jinými příběhy. Když to není nějakým způsobem syrové, upřímné, reálné, tak to muže nezajímá. **Takže jsem se snažil, aby se muži začali zajímat o svůj vnitřní svět**, aby v nich mohl obžít. **A zjistili jsme, že je to téměř přirozeně vedlo k otázkám druhé poloviny života**. Nemluvím o chronologii. Potkal jsem náctileté v onkologické nemocnici, kteří již byli v druhé půli života. A jak jsem řekl, potkávám lidi mého věku, kteří jsou stále emočně dětmi. Takže v první třetině své knihy se snažím popsat první půlku života. V prostřední třetině se snažím popsat přechod, co přiměje lidi, aby přešli do druhé půlky, a proč většina nepřejde dál. A ve třetí třetině se snažím popsat, nejlépe, jak dovedu, druhou půlku života. Jde vlastně o toto (a může to být jazyk, na který nejste zvyklí, naučil jsem se to od amerického mnicha Thomase Mertona). Říkal, že **existuje naše pravé já a falešné já. Falešné já je to, kým si myslíte, že jste. Ale to, že si to myslíte, z toho nedělá pravdu. Ale pak se snažte žít tak, abyste dostali svém obrazu o sobě. Je vytvořena vaší kulturou, rodinou, církví, to je v pořádku. A je to vaše povolání, to jak dobře nebo špatně vypadáte, jakkoli. A myslíte si, že toto jste vy. Vaše falešné já je přesně to co umře, když umřete. Říkáme, že si jej nemůžete vzít sebou. Je to vaše auto, váš dům, váš pěkný vzhled, když jste byli mladí. **Vaše pravé já je to, kým jste od okamžiku početí. Nemůžete si jej zasloužit (vydělat), vytvořit, vypracovat se k němu. Protože už jej máte! A z mého pohledu o toto a jen o toto v náboženství jde – dát vám vaše pravé já.****

Svatý Pavel má spoustu krásných formulací, hovoří o tom být skrytý s Kristem v Bohu. Je to skryté. **Nemůžete to vytvořit, můžete do toho jediné procitnout. Už to existuje.** Co jsme zkusili udělat je, že jsme vytvořili **transakce (proces výměny)**, který vás tam dostane. Pokud jste katolík, tak **transakcemi jsou obvykle svátosti**. Jste-li protestant, tak transakcemi jsou výroky z Písma, které se možná učíte zpaměti, které si opakujete. **Ale tím, že vás přesune z první do druhé poloviny života je zkušenost transformace, proměny, přerodu, nikoli zkušenost transakce (směny)**. Jsou **2 cesty přeměny**, které existují od počátku lidstva: **velká láska a velké utrpení**. Tyto jsou dostupné každému člověku a nemusí ani chodit do kostela. Doufám, že chodíte do kostela, pokud se k tomu cítíte povolání, ale znám hodně katolíků, kteří chodí do kostela a přitom nikdy nic hluboce nemilovali a nikdy netrpěli pro nikoho ani kvůli ničemu. Takže jsou náboženští, ale ne duchovní.

Všechno, co potřebujete vědět, víte, když jste plně přítomni okamžiku. Nedožvíte se to přijímáním více informací, které vám teď možná říkám, ale transformační zkušeností, která otevře vaše srdce, vaši mysl a která vám umožní žít ve vašem vlastním těle beze studu. To je jeden z důvodů, proč jsme začali před 30 lety v Americe s tím bubnováním. Proč jsme vždycky dělali iniciaci v přírodě. Protože muži (a určitě i ženy) chtějí spojit fyzický svět se svou spiritualitou, už mají dost toho, že je to jen v hlavě. **Když hluboce milujete nebo hluboce trpíte, dozvíte se věci, které nemůžete vyčíst v katechismu nebo v biblickém studiu.** Rád bych vám dal nějaké jednodušší poselství, ale mnoho lidí se mě ptá, proč je na světě tolik utrpení. Zjevně nejsem Bůh, takže neznám důvod proč je tu tolik utrpení. Ale vím, že **jedině utrpení je dost silné na to, aby nás osvobodilo od našeho malého a falešného já.** To co křesťanství a buddhismus říkají je: „budeš trpět“. To k životu patří, říká Buddha. A záleží na tom, co se svým utrpením uděláte. **Když neproměníte své utrpení, přenesete jej na lidi kolem vás.** Takže vám dám velmi jednoduchý obraz, možná skoro dětský: **představte si 3 krabice.** Nazvěme první krabici „řád“, druhou „neřád“ a třetí „nový řád“. Když se podíváme na **spirituální jazyk světa, mluví o přechodu od první k druhé a třetí. Neexistuje způsob jak přeskočit tu druhou. Musíte projít neřádem.** A může to mít tisíc forem. Ale začínáme v první krabici s nějakým smyslem **pro pořádek**, s nějakým pochopením smyslu. Ale když jsme vnímaví, uvidíme, že **to není tak úplně pravda. Je tam vždycky hodně výjimek z pravidel. A je to zacházení s výjimkami, co vás učí moudrosti a přesouvá vás ke třetí krabici, kterou bychom nazvali „vzkříšení Krista“ nebo osvětlení.** Dovolte mi živý příklad, aby to nezůstalo příliš teoretické: Když jsem byl mladým knězem, měli jsme v naší komunitě mladý polský pár. Byli velmi horliví a zbožní katolíci. Dodržovali všechna pravidla,

pravidelně chodili do kostela. A mysleli, že všechno co je potřeba je dodržovat pravidla. Jednou za mnou přišli velmi uplakaní. A říkali „otče, naše dcera přišla domů a řekla, že je lesba“. „Otče, ona je dobrý člověk, má ji Bůh pořád rád? Nepůjde do pekla, že ne?“ Bojovali s tím víc než rok. Dneska jsou jedním z nejsoucinnějších, nejvíce milujících a nejvíc odpouštějících párů, které znám. **A tomu soucitu se naučili tak, že prošli skrze druhou krabici neřádu. Nemyslím, že je nějaký jiný způsob jak dojít k lásce. Nemůžete se rozhodnout milovat jen ve své hlavě, musí se otevřít prostor v srdci! Nestačí jen milovat pořádek/řád. Většina náboženství je láska k řádu. Co vidíme u Ježíše je, že jde vždycky na okraj společnosti, k lidem mimo řád.** Pokud to nevidíme ve 4 evangeliích, tak jsme opravdu slepí. Takže: lidé, kteří jsou v první půlce života, mají tendenci zůstat v první krabici: „řád, řád, řád!“. **Trvají na svém výkladu navzdory tomu, že důkazy hovoří o opaku. Mladí lidé dnes mají jiný problém: mnozí z nich vyrůstají ve druhé krabici trvalého neřádu.** Takže máme lidi schovávající se v první krabici falešného řádu a lidi ztracené ve druhé krabici trvalého neřádu. **To co musíme najít je způsob jak spojit to nejlepší z obou světů řádu a neřádu. A to je přesně ta třetí krabice, kde si udržíte základní představu o významu.**

Přinejmenším v Americe lidé, kteří si říkají konzervativci, se schovávají v první krabici. Lidé, kteří si říkají „progresivní“ bývají ztraceni ve druhé krabici trvalého neřádu bez významu. A zdá se, že tím přechodovým momentem je to, co Karl Jung nazývá nutný utrpením. **Lidé, kteří jsou na cestě růstu, mají schopnost absorbovat nedokonalost, dvojznačnost, nesoudržnost. Žijeme v nedokonalém světě! Ale to nám neřekli! Řekli nám, že máme být dokonalými a snažit se udělat dokonalým svět. To vytváří lidi našťvané a žijící v deziluzi. Božská dokonalost je doslova schopnost zahrnout nedokonalost.** V Novém Mexiku, kde žijeme, jsme obklopeni indiánskými kmeny. Indiáni mají mnohem přirozenější spiritualitu. A něco z jejich spirituality je velmi patrné v umění. Navahové jsou známí pro tkaní koberců. Když se podíváte na navažský koberec, vypadá jako dokonale uspořádaný. Ale když se podíváte z blízka, tak je tam vždycky aspoň jedna chyba. Aspoň jeden řádek, který tam nepatří. A indiáni říkají „přesně takhle vchází do koberce Duch“. Na iniciaci pouštíme na konci píseň Leonarda Cohena. A zpívá se v ní „ve všem je trhlina a právě přes ni vchází světlo dovnitř“. Pokud vám tohle někdo neřekl, pak vás neučil moudrosti. **Vyžadování určitého druhu dokonalosti je přesně to, co vytváří rozčarované a našťvané lidi, protože dokonalosti nemohou dosáhnout! Ale doufám, že najdete způsob, jak udržet to, co je dobré na první krabici, co je pravda o druhé krabici a naučit se žít v pokoji ve třetí, osvícený, vzkříšený život.** Dovolte mi postavit vás trochu na zem, dát návod k praxi:

Víte, jak funguje normální lidská mysl, že **když přijde nová myšlenka, tak ji řadíme podle toho, jestli se nám líbí nebo ne. Jestli s ní souhlasíme nebo jestli nás ohrožuje. Tomu se říká dualistické myšlení.** Je to normální způsob, jakým uvažuje západní člověk bez spirituality. Dělíme skoro všechno na kapitalismus, komunismus, žena, muž, gay, heterosexuál... Dokud neuznáte, že toto je způsob, jakým uvažujete, tak vnímáme, že jsou tu 2 alternativy, jednu si vybereme a domníváme se, že jsme chytří. Máme prezidenta, který říká „postavte zeď“. Nebo „udělejme úplnou amnestii, ať do země přijde každý, kdo chce“. A tohle všechny našťve a přiměje vybrat si jednu ze stran – zeď nebo totální amnestie k imigraci. Ale ono by to stálo mnohem více času vysvětlovat, že je 55 alternativ mezi těmito 2 extrémy (zeď, otevření hranic). **Takže duchovní způsob, jak číst realitu je nedělat toto. Nerozdělovat svět na půlku, kterou mám rád a kterou nemám. To jen mluví vaše ego.** Duchovní učitel by řekl „a koho zajímá co se ti líbí“. **A to co se musíme naučit je přijmout okamžik přesně takový jaký je, aniž mu dáváme nějakou nálepku. To je duchovní vidění. Ale tomu nás musí někdo naučit.** Kontemplativní myšlení, jak tomu říkám, nebylo vyučováno v západní kultuře většinu z posledních tisíce let. Proto nám trvalo až do konce 20. století, abychom měli sametovou revoluci. A proč jsme se dělili na katolíky a husity nebo katolíky a protestanty, ale **většina z těch reforem nebyla kontemplativní, byly motivované hněvem.** Reformy ze vzteku jednoduše vyvolají vzteklou

budoucnost. **Takže většina mého učení není o tom, co mají lidé vidět, ale jak se mají dívat.** Nechat okamžik otevřený, „on je tím čím je“ a já se jím nechávám učit. V angličtině máme výraz „peace of mind“ (pokoj mysli), ale víte, to není pravda. Kdykoli jste ve své hlavě, tak tam není pokoj. A vždy, když jste v pokoji, tak jste někde, kde je to větší než vaše mysl.

Pokusím se to vysvětlit takto: **Jediná věc, která vás odděluje od Boha je vaše myšlenka, představa, že jste odděleni od Boha. Celé je to jen ve vaší hlavě, vy nemůžete být odděleni od Boha!** Tohleto je trvalé přebývání ve třetí krabici. Tam, kde nežijeme negativní vzteklé pocity.

Máme v naší zemi Ricka Hensona, vědce mozku, který má teorii suchého zipu a teflonu. Takže: když máte vzteklou, negativní myšlenku, vaše mysl se na ni nalepí jako suchý zip. A víte, že je to pravda, dokážete žít s nenávisť celých týdnů a roky! A hněv se živí sám. A teď určitě chcete vědět, jak je to s tím teflonem: zdá se, že když máte čistě pozitivní myšlenku jako „Bože dnešní den je úžasný“, tak pokud se vědomě neodržíte té pozitivní myšlenky aspoň 15 sekund, tak sklouzne jako po teflonu. Je to, jako bychom byli naprogramováni na strach, zlobu a negativitu. A když to neobjevíte, dokud jste mladí, tak v mém věku už nemáte šanci. Upřímně řečeno, hodně starých lidí není příliš šťastných. Musíte si to uvědomit včas, jinak to přemůže vaši mysl. Možná to zní naivně, to jediné o co mi jde, abyste žili šťastný a zdravý život. A věřím, že totéž chce pro vás i Bůh. Ale objevil jsem, že mnoho věřících lidí (religious people) není moc šťastných. Žijí ve strachu a ve vině. Nikdy nejsem dost dobrý. A skončím s tímto: první kapitola Genesis říká 4x za sebou „bylo to dobré“. A po páté se tam říká „bylo to velmi dobré!“. Ale z nějakého perverzního důvodu začínáme vyprávět linii příběhu v kapitole 3, u „problému“. Rádi řešíme problémy. Máme rádi problém, náš suchý zip se na něj nalepí. Takže jsme vytvořili slovo, které v Bibli vůbec není – „prvotní hřích“. A domnívali jsme se, že úkolem nás, duchovních, je osvobodit vás od prvotního hříchu. A nezdá se, 2 tisíce let po Kristu, že jsme odvedli dobrou práci. Nemůžete začít problémem. Pokud začnete problémem, tak jste součástí problému. **Musíte začít pozitivní vizí. A musíte začít svůj den i svůj život s pozitivní vizí. Jste dobří, jste dobří, jste dobří, jste dobří, jste velmi dobří. Jste dětmi Božími. A to je druhá půlka života. Když to víte a žijete to a důvěřujete tomu.**

Přestanu mluvit a jsem si jist, že přijde řada dobrých otázek.

Otázka: „Máme nedostatek kněží, papež František vyzval biskupy, aby světili ženaté muže. Jaké řešení máte v USA? Apoštolové byli také ženatí.“

Odpověď: Mám s sebou ženatého jáhna, který se mnou cestuje, máme hodně jáhnů v Americe. Víte, věřte mi, není všechno špatné. Kdybychom náhle měli mnoho kněží, pokračovali bychom v našem katolickém „byznyse“ jako dosud. A myslím, že si musíme představit úplně jiný, nový koncept církve. Kde je to mnohem více o sdílení velké lásky a velkého utrpení mezi obyčejnými lidmi. Modelem pro to je v naší zemi 12 krokový program Anonymních alkoholiků. Žil jsem 8 let hned vedle místa, kde bylo každý večer setkání anonymních alkoholiků. A dovolili mi účastnit se jejich setkání a poslouchat, co se tam říká. A velmi často hovořili o Bohu mnohem větším smyslem pro realitu a s mnohem větší upřímností než lidé v církvi. A to nepřeháním a nesnažím se dělat chytrého, to je prostě pravda. Takže jsem si jist, že kdyby to mohlo být podle papeže Františka, tak bychom měli více ženatých kněží, už se to děje v Amazonii. Ale jak víte, kardinálové a hodně biskupů s ním bojují, myslím, že potřebuje hodně modliteb. Náboženství je často láskou k minulosti. A přitom jak jste řekli v otázce, apoštolové byli ženatí. Takže ve skutečnosti zas tak dobře minulost neznáme. A lidé, kteří si říkají tradicionalisté, často vůbec tradici nectí. Ale pravděpodobně nám to budou muset okolnosti vnutit.

Otázka: Jste františkán. Co pro vás znamená františkánská komunita, jak ji prakticky žijete? Co ve vašem životě znamenali vaši představení?

Odpověď: Žiji ve františkánské komunitě, ale v malé poustevně za větším domem. Zjistil jsem ve vyšším věku, že potřebuji mnohem více klidu, pokud mám psát a pokud mám vést lidi. Ale františkáni mě podporují na 120% morálně a duchovně. Můj představený mi psal e-mail včera. A pokud vás to utěší, skutečně jsem řádným knězem a jsem v pořádku. Někteří lidé si myslí, že jsem heretik, ale nejsem. Doufám, že neskončím jako Jan Hus. Ale jsem vděčný, že žiji dost dlouho, abych zažil papeže Františka. V naší zemi ustanovuje biskupy, kteří jsou hodně jako on. Můj vlastní biskup v Santa Fé je biskup papeže Františka a podporuje mě na 100%. Takže jsem velmi požehnaný, mám velké štěstí. Byl jsem vyšetřován Vatikánem, ale po 6 měsících řekli, že jsem O.K. Jediné o co mi jde je kázat evangelium, nemám zájem být rebellem.

Otázka: **Je cílem křesťanského života být šťastný? Je to to, co po nás Bůh chce? Nemáme spíše být podobni Kristu?**

Odpověď: **Nemůžete vyrazit na cestu s cílem být šťastný, protože to z vás udělá sebestředné.** Štěstí je výsledkem velké lásky a velkého utrpení. Ale pořád musíme říkat, že Bůh chce, abychom byli šťastní, protože mnoho z nás má negativní obraz o Bohu, že Bůh nechce naše štěstí. **Ale vaše štěstí si nemůžete vytvořit sami, je vždycky darem. Nezískáte ho tím, že za ním poběžíte.** Běžíte za životem a život vždycky zahrnuje smrt. A když budete schopni dát první a druhou krabici dohromady, tak budete mít štěstí. Omlouvám se, vím, že mé odpovědi jsou velmi rychlé a stručné, ale doufám, že obsahují aspoň zrnko pravdy. Když jsem vyrůstal, nemyslel jsem si, že Bůh chce, abych byl šťastný, myslel jsem, že chce, abych trpěl, proto jsem si vybral celibát ☺.

Otázka: To vás osobně dostalo z první fáze života do té druhé, řekněte nám váš příběh.

Odpověď: Víte, pohyboval jsem se trochu přirozeně a organicky, vysvětlím to. Vyrůstal jsem ve velmi konzervativní německé farmářské rodině ve 40. a 50. letech. Když jsme si mysleli, že Amerika je nejlepší země na světě, jediné katolíci přijdou do nebe a určitě muži jsou mnohem lepšími lidmi než ženy, odpusťte mi, že to vůbec říkám. Ale to byla ta první krabice. Musíte vědět, co je dobrého na tom, kým jste, před tím, než se podíváte na to, co je špatného, na tom kým jste. Pak přišla 60. léta a viděli jsme, že Amerika je militaristická země, že jsme rasisti, a to bylo hnutí občanských práv a kolem vietnamské války. A v tu dobu probíhal 2. vatikánský koncil, který říkal, že my katolíci musíme být poctiví ohledně chyb katolické církve. Takže jsem se do druhé fáze „neřádu“ dostal přirozeně, nedramaticky, rok po roce. Abych byl naprosto upřímný, během svého života mám několik úžasných zkušeností s Bohem. Mluvím o nich v některých svých knihách. Kdy Bůh pro mě nebyl teorie nebo myšlenka, ale hluboký vnitřní zážitek. Takže když toto jednou máte, tak vás nic nezastaví, stále jste v pohybu. Ale když budu upřímný, nemám dramatický zážitek konverze nebo osobního rozpadu. Takže nemám žádný příšerný příběh, který bych vám mohl vyprávět. Někdy si přeji, abych jej měl, bylo by to mnohem dramatičtější, ale můj život se integroval desetiletí za desetiletím. A možná je pro vás dobré, abyste to věděli, nemusíte mít nutně nějakou dramatickou zkušenost. To, co je hlavní je to, že se váš vnitřní svět stane skutečným. Kde je váš vnitřní svět stejně vzrušujícím jako váš vnější svět a možná více. Hovořím o tom více ve své poslední knize o sv. Trojici, kde se snažím říci, že Bůh je více sloveso než podstatné jméno. Vsadím se, že většina z vás nikdy neuvažovala o Bohu jako o

slovese. Když myslíme na Boha, je spíše starým mužem sedícím na trůnu a to je hereze, opravdu. A my muži, z aktivit pro chlapy, víme, jak mnoho lidí vůbec nedůvěřuje mužské autoritě. Takže není divu, že mnoho lidí nevěřilo Bohu, protože on byl to konečnou mužskou autoritou. Když jsme začali s prací s muži zhruba před 30 lety, tak to většinou začalo muži, kteří se scházeli a hovořili o svých vztazích s otcem. A ukázalo se, že většina z nich neměla žádný nebo měla tragický vztah ke svému otci. Takže je snadné pochopit, proč nedůvěřovali Bohu, ale to je na další téma.

Otázka: Jak přesvědčit lidi neřádu, že jsou dobří, dobří a velmi dobří? Zdá se, že zůstávají spokojení ve svém hněvu a neřádu. Jakým způsobem je probudit, co má být tím impulsem? Stačí číst pořád dokola Genesis?

Odpověď: Zjistili jsme, že ten chaos druhé krabice neřádu je tak děsivý, že se lidi vrací zpět do první krabice a vytvářejí si umělý řád. Třeba tak, že se stávají fundamentalističtí křesťané. Nebo rigidními komunisty. Je to vždycky rigidní, protože potřeba pořádku je velmi silná. Proto říkám, že musíte mít obojí, to co je dobré na pořádku a to co je dobré na nepořádku. Byl jsem v Novém Mexiku 14 let vězeňským kaplanem a mladí muži ve vězení si obvykle zničili život drogami, sexem a rokenrolem. A jejich život byl v takovém nepořádku, že chtěli velmi přísné náboženství. A to by vám mohlo pomoci porozumět tomu, co se děje v Americe a možná i ve vaší zemi. Když je chaos tak velký, lidé dají přednost diktátorovi před chaosem. Protože lidská mysl nedokáže žít s novou myšlenkou každý den a to dělá rozhněvané lidi. Takže proto musíme být skutečnými tradicionalisty a vědět co bylo dobré na starém náboženství. Ježíš říká v Mat 13 „každý učeník království musí vzít ze své pokladnice věci jak staré tak nové. To je to, co vidím u moudrých lidí: vědí jak ctít to, co bylo dobré na minulosti, ale jak to dělat novými a tvořivými způsoby. Kdybyste chtěli vědět, jak bych popsal sebe, tak **jsem hodnotový konzervativce. Ale jsem liberál, co se týče procesu.** Ve způsobu, jakým podporujete velmi tradiční hodnoty, musíte být dneska velmi kreativní, přesně tohle papež František dělá. Prosím, abyste o tom chvíli přemýšleli, protože tak možná najdete to dobré na obou světech. A to je konkrétní případ neduálního myšlení. Vždy když jste schopni vnímat oba póly, to i ono, namísto buď anebo, tak jste na cestě směrem k moudrosti. Věřím, že evangelium je příběh, ve kterém každý vyhrává a ne příběh o vítězství jedněch a prohře druhých, jak je často vykládán. Bůh vyhrává tím, že nás nechává také vyhrát. Ale vyžaduje to neduální, kontemplativní myšlení, abychom tomu rozuměli.

Vím, že jsem dnes říkal věci velmi odlišným způsobem. Vše, o co vás žádám je, abyste s tím měli trpělivost. Vezměte to na hlubší místo, a jestli je to vůbec pravda, Bůh vás o tom přesvědčí. Jestli něco z toho co jsem řekl, není pravda, hereze, tak doufám, že to zapomenete, jakmile projdete dveřmi. Ale děkuji vám za vaši pokoru a důvěru, a že jste mi dovolili k vám mluvit, a že jste naslouchali tak pokorně a trpělivě. Děkuji vám.

Požádali mě, abych zakončil modlitbou. Kdykoli jste plně přítomni okamžiku modlitby, zkuste prostě být přítomni. Když jste plně přítomni, budete vědět to, co potřebujete vědět v tu chvíli.

„Milosrdný Bože, žádám tě, aby tito synové a dcery znali všechny šířky a délky, výšky a hloubky, aby zažili nekonečnou lásku, lásku, která překračuje vědění a v této lásce ať vědí, že jsou velmi dobří. Amen.